

ТЫНКÓЎКА, т ы н к, адзелачны слой, утвораны буд. растворам на паверхні канстр. элементаў будынкаў і збудаванняў. Тынкавальныя растворы звязваюцца вапнай, цэментом, гіпсам, глінай, магнезітам. Мае засцерагальна-канструкцыйнае, сан.-гігіенічнае і дэкар. прызначэнне.

У сучасным буд-ве выкарыстоўваюць Т.: з в ы ч а й н у ю (для выраўноўвання паверхні агараджальных канструкцый), с п е ц ы - я л ь н у ю (водатрывалую і воданепранікальную, цеплаізаляцыйную, акустычную, рэнтгенаанепранікальную, вогнезасцерагальную і інш.), д э к а р а т ы ў н у ю (для павышэння эстэт. выразнасці будынкаў і збудаванняў у растворы дадаюць каляровыя і крышталічныя запаўняльнікі, мармуровы пясок, слюды, рознакаляровую шкляную крошку і каляровыя пігменты). Маст. эфект дэкар. Т. дасягаецца таксама рэльефнай апрацоўкай слоя каменячосным інструментам для імітацыі фактуры натуральнага каменю.

На Беларусі прататып Т. вядомы з жал. веку, калі сцены жытлаў абмазвалі глінай. У 12 ст. для адзелкі фасадаў Дабравешчанскай царквы ў Віцебску выкарыстоўвалася спец. дэкар. абмазка-Т. У канцы 16 — 1-й пал. 16 ст. Т. ўжывалася для адзелкі асобных элементаў фасада (нішы, часткі шчытоў, франтонаў). У 2-й пал. 16—17 ст. тынкавалі цалкам фасады будынка, а таксама ўнутр. сцены. Акрамя звычайнай роўнай і гладкай Т. ўжываўся і спосаб дэкар. аздаблення сцен будынкаў, заснаваны на выдрапванні верхняга слоя Т. да ніжніх кантрастных па колеры слаёў (гл. *Сграфіта*). Сродкам Т. на фасадах будынкаў імітавалася рустоўка, фактурнай Т. вылучаліся філёнгі. Т. часта пакрывалася зверху вапнай з мінеральнымі і некат. арган. пігментамі (чырвоная і жоўтая вохра, свінцовы сурь, драўняны вугаль і інш.). У сучаснай архітэктуры дэкар. Т. пашырана ў аздабленні фасадаў і інтэр'ераў жылых і грамадскіх будынкаў.

В.Ф. Валошын, А.А. Трусаў.